

Zápis 11. jednání Výboru pro krajinu, vodu a biodiverzitu RVUR

úterý 21. 6. 2016, 12:00 - 18:00, Úřad vlády ČR, nábřeží Edvarda Beneše 4, Praha 1, tiskový sál 048

Přítomní: Jiří Bendl, Martina Černá, Vladimír Dolejský, Linda Franková, Jan Gallas, Ondřej Holub, Jaroslav Hudáček, Věra Kučová, Aleš Kuták, Markéta Linxová, Miroslav Martiš, Martina Pásková, Jan Plesník, Klára Salzmann, Jiří Stonawski, Martin Stránský, Martin Sycha, Jan Šíma, Pavel Šremer, Václav Zámečník.

Omluveni: Petr Birklen, Pavel Cudlín, Jan Dušek, Josef Fanta, Jan Frouz, Václav Hlaváček, Jakub Hruška, Jiří Jungr, Pavel Kindlmann, Jiří Klápště, Karel Kříž, Josef Rydlo, Alena Salašová, Tomáš Sklenář, Petr Sklenička, Bořivoj Šarapatka, Vladimír Špidla, Karel Vrána.

Průběh jednání:

1) Aktualizace Strategického rámce udržitelného rozvoje – „Česká republika 2030“ (Anna Kárníková, Aleš Kuták) a Návrh cílů strategie ČR 2030 z kulatých stolů NNO dne 7. 6. 2016 (Martin Stránský) (v příloze).

Byl představen proces a jeho pokračování, aktuální stav kapitoly Ekosystémy, náměty a návrh vypořádání některých připomínek a námětů ke kapitole Ekosystémy. Do konce září je proces otevřen pro tvorbu dokumentu a posílání připomínek.

Diskuse a doporučení:

Pro členy Výboru jsou důležité i ostatní kapitoly nejen kapitola Ekosystémy.

Je důležité začlenit do dokumentu i Evropskou úmluvu o krajině. Navrhuje se právní uznání krajiny.

Větší pozornost je třeba věnovat ochraně biodiverzity. Je třeba zajistit propojenost krajiny, která je důležitá pro zachování diverzity organismů při hrozící ztrátě jejich mnohých populací vlivem klimatických změn.

Je důležitá podpora řešení vody, zeleně i biodiverzity v sídlech.

Je důležité začlenit do strategie dosavadní závěry a doporučení Výboru pro krajinu, vodu a biodiverzitu.

Usnesení a závěry:

Výbor bere na vědomí zpracovávání dokumentu. Výbor doporučuje, aby předložené připomínky a náměty členů výboru, náměty z diskuse i dosavadní závěry a doporučení výboru byly do strategického dokumentu „Česká republika 2030“ zapracovány.

2) Personální změny ve vedení pracovních skupin (předseda Vladimír Dolejský).

Vzhledem k posílení širšího mimorezortního přístupu byli za vedoucí pracovních skupin zvoleni:

Ing. Klára Salzman, Ph.D. – vedoucí Pracovní skupiny pro krajinu;

Mgr. Zdeněk Poštluka – vedoucí Pracovní skupiny pro vodu;

RNDr. Jan Plesník, CSc. – vedoucí Pracovní skupiny pro biodiverzitu.

Tajemník poděkoval za dosavadní výbornou práci předchozím vedoucím pracovních skupin a v rámci kontinuity je požádal o pokračující úzkou spolupráci s novými vedoucími.

3) Mezivládní platforma pro biodiverzitu a ekosystémové služby (IPBES) a možnosti zapojení institucí a odborníků ČR do aktivit platformy (Jan Plesník). Komplexní podrobná presentace v příloze.

Byl podán vynikající podrobný přehled klíčové problematiky, která je závažná nejen pro celý svět, ale i pro ČR.

Diskuse a závěry:

Zábor území vlivem rostoucí světové populace (populační cunami) a na ně vázaná ztráta biologické rozmanitosti je závažným faktorem, který ireverzibilně připraví o planetu nebývalou rychlostí obrovské množství biologických druhů, aniž jsou ve své většině vědou poznány. Toto přírodní i kulturní druhové dědictví, které se vyvíjelo v jemné interakci miliony let je tak pro budoucí generace nenávratně ztraceno a to v nebývalém rozsahu a nebývalou rychlostí. Rychlost a rozsah vymírání je desetkrát až deset tisíckrát rychlejší než v době např. permu. Průměrný vývoj jednoho druhu je asi 1 milion let. Není světová databáze druhů. EU hodnotící zpráva ke směrnicím na ochranu druhů je nepovzbudivá. Jen polovina lokalit NATURA má plán péče. V Evropě funguje rozumným způsobem jen asi 30 % a ve světě je to jen 20% území pro ochranu biodiverzity. Těto oblasti je třeba věnovat velkou pozornost.

Úmluva o nemateriálním dědictví by měla být pojata širěji oproti dosavadní implementaci a obsahovat i ochranu dědictví přírodního, jako jsou biologické druhy, etologie zvířat, krajina. Je zde blízkost a paralela poslání Ministerstva kultury i Ministerstva životního prostředí.

Biologická rozmanitost má pět hladin: genetickou, druhovou, ekosystémovou, kulturní a molekulární.

Jsou i snahy konzervovat (zmražením) genetický kód, semena rostlin než se přežene demografická cunami. Pro kulturní plodiny je to důležité i nadějně, jakož i pro hospodářská zvířata. Ale pokud se podaří zachovat v lidské péči živočichy, není v současnosti území kam je do přírody umístit, chybí prostor. Aby přežila populace 50 let, musí mít alespoň 100 jedinců a pro dlouhodobé přežití a záchranu musí mít alespoň 1000 jedinců. Ke ztrátě biologické diverzity dochází i u kulturních rostlin, kdy dochází k jejich homogenizaci. Např. z původních 4000 druhů rýže je jich nyní jen 400 druhů. Náhrada původních horských koní v Bhútánu za Švýcarské horské koně neuspěla vzhledem k neschopnosti Švýcarských koní přejít přes houpající se lávky.

Péče i ochrana mají stále větší význam pro zachování druhové pestrosti a je důležité si pro tento úkol získávat mysl i podvědomí obyvatel. Důležité je rovněž ukázat jak účinně chránit i jak prakticky pečovat.

Např. hospodářský dopad ztráty a nefunkčnosti opylovačů je třeba promítnout do Strategie ČR 2030 do hospodářské udržitelnosti zemědělství.

Dr. Jan Plesník byl požádán o pomoc zformulovat do strategie 2030 příslušná doporučení k ochraně domácí i světové biodiverzity.

4) Prezentace 1. pracovní verze textu Národního akčního plánu přizpůsobení se změně klimatu (Vladimír Dolejský, Linda Franková) - v příloze.

Výbor podrobně projednal přípravu dokumentu a v diskusi upozornil, že je třeba prostřednictvím osvěty a médií zapojit občany do zdárného řešení problematiky.

Jsou úspěšné i atraktivní pořady o krajině. Bylo by vhodné instruktážně rovněž informovat veřejnost i o nesprávných praktikách v krajině, při hospodaření s půdou i vodou. Jaká je hlavní příčina, proč např. bahno stéká z pole při dešti a zaplavuje sklepy, ulice a zanáší rybníky.

Závěr:

Členům výboru bude rozposlána aktuální verze Národního akčního plánu k dalším námětům a připomínkám. Členové výboru jsou vyzýváni, aby pomohli prostřednictvím svých autorit a svých organizací zprostředkovávat problematiku NAP veřejnosti.

5) Příklady dobré praxe péče o přírodu a krajinu u Lesů ČR, s.p. (Jiří Stonawski). Přehled je uveden v příloze.

Byl podán vynikající komplexní přehled o pestré činnosti Lesů ČR, s.p., který je uveden v příloze. Průměrná délka obmýti lesa v ČR je 115 let, což je v porovnání s lidským životem neporovnatelné a vyžaduje si proto dlouhodobý prozíravý mnogogenerační přístup. Program Lesy ČR 2020 umožňuje též posílání podnětů v souvislosti se zajištěním cílů veřejného zájmu u LČR na adresu **Program2020@lesycr.cz**.

Diskuse a závěry:

Někdy není dostatek dřevin pro reprodukci. Mění se též situace a poté i přístup k lesu, kdy např. jasan ztepilý má od roku 2006 popsán problém s patogeny, kdy nyní hrozí jeho masivní ztráta (Živa č.1, 2016), tak jako se např. stalo během 20. století, kdy vyhynuly jilmy působením fytopatogenních organismů.

Jsou příznivě vítány a hodnoceny veškeré aktivity LČR, které pomáhají též k zachování populací, ekosystémů i druhové biologické pestrosti na území ČR.

6) Příprava publikace o implementaci Evropské úmluvy o krajině (Martina Pásková, Vladimír Dolejský). Presentace v příloze.

Zatím se jedná o velmi prvotní návrh prezentujících, kdy jsou členové vyzýváni k podávání návrhů či svého zapojení. Budou zahrnuty příspěvky z resortů. Do úvodu se navrhuje

představit typy krajiny, nebát se ukázat i negativní příklady z krajiny, podat příklady obnovy krajiny, revitalizace komponované krajiny. Je možné např. vytvořit desatero jak nekazit krajinu a správně se chovat ke krajině a naznačit na závěr vizi krajiny vystupující i z dobrých příkladů. Lze popsat např. i rizikové kontaminace v krajině v souvislosti plněním úmluvy o krajině. Práce na knize teprve začínají a jejímu financování se intenzivně věnuje Vladimír Dolejský. Cílem je zpracovat, jak se daří plnit Evropskou úmluvu o krajině. Bude snaha i o umělecké pojetí knihy.

7) Různé

Jiří Bendl informoval o uveřejnění zápisů na webu Úřadu vlády včetně příloh, kdy pro jejich velikost se je nedaří rozesílat mnohým členům. Zápisy z výboru i dalších výborů RVUR s přílohami jsou umístěny na webu Úřadu vlády ČR ve složce pracovní a poradní orgány vlády / Rada pro udržitelný rozvoj / Výbory RVUR / Výbor pro krajinu, vodu a biodiverzitu <http://www.vlada.cz/cz/ppov/udrzitelny-rozvoj/vybory-rvur/vybor-pro-krajinu--vodu-a-biodiverzitu--130366/>.

Tajemník doporučuje pozornosti i zápisy z Výboru pro udržitelnou energetiku i z Výboru pro udržitelnou dopravu včetně příloh, které mají zároveň úzký vztah ke krajině, vodě i biodiverzitě a lidskému zdraví.

Příští jednání výboru bude v září.

Přílohy: presentace k jednotlivým bodům

Zapsal:

RNDr. Jiří Bendl, CSc.

tajemník Výboru pro Krajinu, vodu a biodiverzitu RVUR, Úřad vlády